

Satysfakcja z ciała i zgodność płci u transpłciowych osób niebinarnych w Polsce

mgr Miłosz Dziędziak (milosz.dziedziak@gumed.edu.pl) - Pierwsza Szkoła Doktorska - Zakład Endokrynologii Klinicznej i Doświadczalnej
Promotor pracy doktorskiej: prof. dr hab. n. med. Dominik Rachoń
Promotor pomocniczy: dr n. med. Bartosza Grabski - Pracownia Seksuologii - Uniwersytet Jagielloński - Collegium Medicum

Wprowadzenie

Transpłciowość to inkluzywne określenie dla wszelkich doświadczeń niezgodności między płcią przypisaną (metrykalną) a płcią doświadczaną.

W ostatnich latach znacząco wzrosła liczba osób transpłciowych niebinarnych identyfikujących się poza binarną koncepcją płci, czyli poza podziałem na płęć męską lub żeńską.

Wśród nich możemy wyróżnić osoby, które przeżywają siebie, np. jako kogoś o więcej niż jednej płci (polygender), jako kogoś o żadnej płci (agender) lub jako kogoś o płci płynnej i/lub podlegającej zmianom (genderfluid) (Richards, Bouman, Barker, 2018).

Z badań wynika, że część z tych osób czuje pragnienie poddania się różnym medycznym działaniom afirmującym płęć (MDAP), celem uzyskania wyglądu ciała odpowiadającego płci doświadczanej, jednak z jakichś powodów odsetek tych, które uzyskują pomoc jest niewielki (Scandurra i in., 2019).

Liczba transpłciowych osób niebinarnych, które dokonują korekty ciała jest mniejsza niż osób transpłciowych binarnych. Ustalenia dotyczące potrzeb transpłciowych osób niebinarnych pozostają niejednoznaczne (Monro, 2019).

Cel badania

Porównanie satysfakcji z ciała (części ciała charakterystycznych dla płci: narządów płciowych, klatki piersiowej i innych trzeciorzędowych cech płciowych) i zgodności płci (zgodności wyglądu ciała z płcią doświadczaną) u osób transpłciowych niebinarnych, transpłciowych binarnych i osób cisplciowych w Polsce.

Hipoteza i pytanie badawcze

H. Osoby cisplciowe będą deklarywały większą satysfakcję z ciała i zgodność płci niż osoby transpłciowe binarne i niebinarne.

Pyt. Czy będą istniały różnice w deklarowanej satysfakcji z ciała i zgodności płci między grupami osób transpłciowych binarnych i niebinarnych?

Uczestnicy i procedura

Uczestnikami badania były osoby w wieku od 16 do 26 lat: osoby transpłciowe binarne ($M = 19,92$; $SD = 2,86$), transpłciowe niebinarne ($M = 18,84$; $SD = 2,20$) i osoby cisplciowe ($M = 19,80$; $SD = 3,06$) rekrutowane poprzez internetowe grupy dla osób LGBTQIA+ i grupy zrzeszające osoby spoza tej społeczności.

Badani wypełniali ankietę internetową.

W analizie uwzględniono wyniki osób transpłciowych, które do tej pory nie poddały się zabiegom korekty ciała i miały żeńską płęć przypisaną (metrykalną).

Osoby badane zostały przyporządkowane do odpowiednich grup.

Te, które identyfikowały się jako:

- kobiety - przyporządkowano do grupy osób cisplciowych,
- transpłciowi mężczyźni - przyporządkowano do grupy osób transpłciowych binarnych;
- Osoby transpłciowe niebinarne miały możliwość wpisania szczegółowej informacji o płci doświadczanej, w tej grupie znalazły się m. in. osoby androgyniczne, agender, osoby niebinarne transmęskie, genderfluid, polygender;

Wyniki

Tabela 1. Średnie (SD), wyniki analizy wariancji (ANOVA), istotność testów post hoc

	1		2		3		F			
	Osoby transpłciowe binarne N = 50		Osoby transpłciowe niebinarne N = 49		Osoby cisplciowe N = 56					
	M (SD)	2	M (SD)	1	3	M (SD)	1	2		
Zgodność wyglądu z płcią doświadczaną/tożsamością płciową	1,98 (0,77)	0,01	0,001	2,50 (0,95)	0,01	0,001	4,60 (0,61)	0,001	0,001	167,29*
Satysfakcja z narządów płciowych	2,55 (0,69)	0,001	0,001	3,78 (0,73)	0,001	0,001	4,40 (0,31)	0,001	0,001	129,75*
Satysfakcja z klatki piersiowej	2,14 (0,58)	0,001	0,001	3,40 (0,84)	0,001	0,001	4,35 (0,40)	0,001	0,001	167,55*
Satysfakcja z innych trzeciorzędowych cech płciowych	2,27 (0,92)	0,001	0,001	3,63 (0,97)	0,001	0,001	4,60 (0,58)	0,001	0,001	103,93*

Uwaga. * $p < .001$

Materiały

Do pomiaru satysfakcji z ciała i zgodności płci wykorzystano *Gender Congruence and Life Satisfaction Scale* (Jones, Bouman, Haycraft, Arcelus, 2018, 2019) i *Transgender Congruence Scale* (Kozee, Tylka, Bauerband, 2012).

Narzędzia przetłumaczono na język polski, pozycje zmodyfikowano tak, by były neutralne płciowo.

Gender congruence and life satisfaction scale (GCLS) - składa się z 7 podskal mierzących aspekty zgodności płci. Badani oceniają odpowiedzi na skali od 1 (zawsze) do 5 (nigdy). Wyższy wynik oznacza np. większą satysfakcję z narządów płciowych. W bieżącym badaniu wykorzystano 3 podskale. Podskale **oceniające stres związany z niezgodnością w obrazie części ciała charakterystycznych dla płci**: (1) **satysfakcji z narządów płciowych** (6 pozycji, np. „Podczas dotykania moich narządów płciowych czułem/am niepokój, ponieważ nie pasują one do mojej płci doświadczanej”), (2) **satysfakcji z klatki piersiowej** (4 pozycje, np. „Czułem/am, że moja klatka piersiowa nie pasuje do mojej płci doświadczanej”) i (3) **satysfakcji z innych trzeciorzędowych cech płciowych (m. in. głosu, owłosienia ciała i twarzy)** (3 pozycje, np. „Czułem/am, że mój głos wpływał na to, jak inni postrzegali moją płęć doświadczaną, co było dla mnie stresujące).

Rzetelność podskal wahała się od średniej dla satysfakcji z klatki piersiowej ($\alpha = 0,63$), do dobrej dla satysfakcji z narządów płciowych ($\alpha = 0,70$) i satysfakcji z innych drugorzędowych cech płciowych ($\alpha = 0,77$).

Transgender congruence scale (TCS) - składa się z 2 podskal i 12 pozycji mierzących aspekty **zgodności płci (gender congruence)**. Odpowiedzi oceniane są na skali od 1 (wcale się nie zgadzam) do 5 (w pełni się zgadzam). Wyższy wynik oznacza większą zgodność płci. Podskala **zgodności wyglądu (appearance congruence)** została wykorzystana w bieżącym badaniu **do pomiaru zgodności wyglądu z płcią doświadczaną** (9 pozycji, np. „Mój wygląd zewnętrzny odpowiada mojej płci doświadczanej”, „Cechy fizyczne mojego ciała odzwierciedlają moją płęć doświadczaną”). Rzetelność podskali zgodności wyglądu była bardzo dobra ($\alpha = 0,97$).

Dyskusja

Osoby cisplciowe wykazały istotnie większą satysfakcję ciała (części ciała charakterystycznych dla płci: narządów płciowych, klatki piersiowej i innych trzeciorzędowych cech płciowych) i zgodność płci (zgodność wyglądu z płcią doświadczaną) niż osoby transpłciowe binarne i niebinarne.

Osoby transpłciowe niebinarne istotnie wyżej oceniały satysfakcję z ciała i zgodność płci niż osoby transpłciowe binarne,

Możliwe, że osoby transpłciowe niebinarne doświadczają mniejszego dyskomfortu związanego z płcią doświadczaną i z budową ciała, mogą mieć większe przyzwolenie na posiadanie różnych konfiguracji cech charakterystycznych dla płci męskiej i żeńskiej.

Możliwe, że osoby transpłciowe niebinarne mają większą elastyczność w ekspresji płci doświadczanej, co może przekładać się na ich lepszą adaptację do sytuacji społecznej.

Ograniczenia badania

Ze względu na ograniczenia narzędzi w niniejszej pracy nie udało się uchwycić wszystkich niuansów między osobami niebinarnymi.

W badaniu wzięto pod uwagę jedynie osoby o żeńskiej płci przypisanej (metrykalnej).

Bibliografia

Jones, B., A., Bouman, W., P., Haycraft, E., Arcelus, J. (2019). Gender congruence and body satisfaction in nonbinary transgender people: A case control study. *International Journal of Transgenderism*.

Jones, B. A., Bouman, W., P., Haycraft, E., Arcelus, J. (2018). Development and validation of a new scale to measure outcomes from transgender health services: The Gender Congruence and Life Satisfaction Scale (GCLS). *International Journal of Transgenderism*.

Kozee, H., B., Tylka, T., L., Bauerband, L., A. (2012). Measuring Transgender Individuals' Comfort With Gender Identity and Appearance: Development and Validation of the Transgender Congruence Scale. *Psychology of Women Quarterly*, 36(2), 179-196.

Monro, S. (2019). Non-binary and genderqueer: An overview of the field. *International Journal of Transgenderism*, 1-6.

Richards, C., Bouman, W., P., Barker, M., J. (2018). *Genderqueer and non-binary genders*. London: Palgrave MacMillan.

Scandurra, C., Mezza, F., Maldonato, N. M., Bottone, M., Bochicchio, V., Valerio, P., Vitelli, R. (2019). Health of Non-Binary and Genderqueer People: A Systematic Review. *Frontiers in Psychology*.